

Illegale indsigter #4

Til Folketingets sundhedsudvalg

Nikotinbranchen er klar med fjerde udgave af *Illegale indsigter*, hvor vi deler og samler egen såvel som ekstern viden om det voksende, illegale nikotinmarked. Denne gang sætter vi fokus på resultatet af myndighedernes kontrolindsats, manglende afgiftsbetaling samt den aktuelle mængde af illegale nikotinprodukter på det danske marked.

Tidligere udgaver af *Illegale Indsigter* kan findes som udvalgsbilag¹

NY VIDEN

1. 450.000 illegale nikotinprodukter beslaglagt i 2023
2. Større kontrol med webshops kan ikke stå alene
3. Stort behov for flere beføjelser og mere kontrol
4. Nikotinbranchen ønsker mere håndhævelse

450.000 illegale nikotinprodukter beslaglagt i 2023

Skattestyrelsen har, siden afgiften på nikotinposer trådte i kraft 1. oktober 2022, haft et øget fokus på kontrol, hvilket har ført til et stort antal beslaglæggelser. Styrelsen kan ikke opgøre det konkrete antal, men antallet af beslaglagte nikotinprodukter i 2023 anslås at være mere end 250.000 dåser nikotinposer og mindst 200.000 ulovlige engangs-ecigaretter¹.

En aktindsigt hos Skattestyrelsen i april 2024 viser, at der i 2023 blev foretaget 902 kontroller af nikotinprodukter (347), nikotinholdige væsker (551) samt skrå og snus (4). I svaret fra Skattestyrelsen fremgår det, at man i hele 2023 har udstedt bøder i 34 tilfælde (eksempelvis for manglende afgiftsbetaling eller fordi produktet ikke lever op til gældende lovgivning f.eks. grundet overtrædelse af smagsforbud, eller størrelsen på tank), men at det ikke kan udelukkes at tallet er højere, da de undersøgte data skal registreres manuelt i systemet. I et svar til Skatteudvalget i april 2024 i fremgår det, at der i 2023 blev udført 874 kontroller med en træfprocent på 58,4 pct². Med andre ord er der i over halvdelen af kontrollerne konstateret nikotinprodukter uden afgifter. Det understreger, at mængden af nikotinposer uden afgiftsbetaling samt ulovlige engangs-ecigaretter fortsat er meget høj i Danmark.

Skattestyrelsens kontroller af nikotinprodukter i 2023

Antal kontroller	874
Antal kontroller med regulering	559
Træfprocent	58,4
Nettoregulering (mio. kr.)	12,2

¹ <https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/sau/spm/384/svar/2037677/2848345.pdf>

² <https://www.ft.dk/samling/20231/alm-del/sau/spm/385/svar/2037684/2848358.pdf>

Anmærkning: Ovenstående tabel tager udgangspunkt i kontrolafslutningsåret 2023. Der kan derfor være sager, hvor selve kontrollen er foretaget i et foregående år, men ikke afsluttet inden for det samme år. Opgørelsen omfatter nikotinprodukter med undtagelse af tyggetobak, gennemført under projektet "Illegal import af punktafgiftspligtige varer". 1) Skattestyrelsen opgør generelt kontroller som kontrol af én skatte- eller afgiftsart hos én fysisk person/juridisk person (cpr.nr/cvr-nr.) i ét kalenderår. Antallet af kontroller svarer dermed ikke direkte til antallet af kontrollerede virksomheder, da der kan være foretaget flere kontroller i samme virksomhed inden for perioden. 2) Antal reguleringer opgøres som antallet af kontroller, der har medført en beløbsmæssig forhøjelse eller nedsættelse af afgiften.

Større kontrol med webshops kan ikke stå alene

I februar 2024 har Skattestyrelsen beslaglagt 4.500 pakker med nikotinposer (uden afgiftsbetaling), som er afsendt af tre forskellige webshops i ind- og udland. F.eks. fordi webshoppen ikke har betalt afgifter for produkterne sælger, eller fordi produkterne overtræder gældende danske regler om emballage. Samtidig omgår mange af onlineforhandlerne udstillingsforbuddet, og viser billeder af nikotinprodukterne, tilbyder dem til en meget lav pris, der indikerer at afgifterne ikke betales, og har samtidig en meget let omgang med alderskontrollen.

Samtidigt afslørede Skattestyrelsen et uregistreret lager med omkring 65.000 nikotinprodukter, som ligeledes er beslaglagt³. Dette sker efter DR i november 2023 såvel som i februar 2024⁴ viste, hvor let og billigt det er at købe nikotinposer online fra udenlandsk baserede hjemmesider uden afgift eller alderskontrol⁵.

En stor del af de webshops, der sælger nikotinprodukter har ringe alderskontrol og bryder udstillingsforbuddet ved at vise produkterne. Et andet eksempel på kreativ regelefterlevelse er spørgsmålet om afgiftsbetaling. Hjemmesiden snusdiscount.dk fraskriver sig i strid med lovgivningen ethvert ansvar for afgiftsbetaling og gør i stedet forbrugeren opmærksom på, at produkterne kan være afgiftspligtige. Dermed placeres ansvaret i stedet

hos forbrugeren. Hjemmesiden har lavet en vejledning til, således forbrugeren kan orientere sig i hvordan denne kan betale afgiften til SKAT⁶.

I et svar fra skatteminister Jeppe Bruus (S) til Skatteudvalget i april 2024, fremgår det, at *"salg af nikotinprodukter fra webbutikker skal være forsynet med danske stempelmærker, og der skal afregnes dansk moms af salget, uanset om den pågældende webbutik er etableret i Danmark eller i et andet EU-land."*⁷. Dermed kan der ikke være tvivl om, at ansvaret for afgiftsbetaling påhviler den enkelte webshop og ikke forbrugeren. Nikotinprodukter fra webbutikker skal med andre ord være forsynet med danske stempelmærker, og der skal afregnes dansk moms af salget, uanset om den pågældende webbutik er etableret i Danmark eller i et andet EU-land.

Stort behov for flere beføjelser og mere kontrol

Nikotinbranchen bakker op om, at Sikkerhedsstyrelsen tilføres flere ressourcer, såvel økonomisk som hjemmelsmæssigt, for bedre at kunne udføre kontroller og beslaglægge ulovlige nikotinprodukter, men der er fortsat lang vej endnu, før kontrollen med ulovlige nikotinprodukter bliver effektiv. Et godt eksempel herpå finder man i Erhvervsministerens svar på ERU alm. del 208 på, hvor mange gange Sikkerhedsstyrelsen ved kontrol er lykkedes med at konfiskere ulovlige nikotinprodukter eller lukke forhandlere.

Erhvervsministeren svarer, at *"Sikkerhedsstyrelsen har ikke, i den nuværende lovgivning, hjemmel til at lukke helt for for-*

³ <https://sktst.dk/nyheder-og-pressemeddelelser/skattestyrelsen-beslaglaegger-over-4500-pakker-med-nikotinprodukter-til-danske-forbrugere>

⁴ https://www.dr.dk/drtv/episode/kontant_-afhaengig-af-snus_434373

⁵ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/en-pakke-nikotinposer-skalkoste-72-kroner-men-med-faa-klik-paa-nettet-kan-man-faa>

⁶ <https://snusdiscount.dk/pages/afgifter>

⁷ SAU alm del endeligt svar på spørgsmål 383 (ft.dk)

handlere, samt konfiskere ulovlige nikotinprodukter.”⁸. Dermed har man ikke kunnet lukke forhandlere, der har solgt åbenlyst ulovlige produkter, men har i stedet måtte henstille til et bødeforlæg, som Rigspolitiet har skullet sende til forhandlerne, der uden konsekvens har kunne sælge videre af de ulovlige produkter igen umiddelbart efter kontrolbesøget. Sikkerhedsstyrelsens manglende hjemmel gør sig ligeledes gældende i kontrollen med webshops. I svaret på ERU alm. del spørgsmål 209, fra april 2024, svarer Erhvervsministeren således *”Sikkerhedsstyrelsen har ikke hjemmel til at lukke hjemmesider og er ikke umiddelbart bekendt med, at andre myndigheder skulle have hjemmel til dette.”*⁹.

Sikkerhedsstyrelsen har dog mulighed for at blokere hjemmesider, hvis de forbryder sig mod forbud mod markedsføring. Som det også fremgår af svaret, har Sikkerhedsstyrelsen anmodet om rettens kendelse til blokering af hjemmesider i alt otte gange (to danske hjemmesider og seks udenlandske hjemmesider). Dette *”har ført til en enkelt blokering, da de øvrige syv hjemmesider efterfølgende har foretaget tilstrækkelige tiltag på baggrund af Sikkerhedsstyrelsens henvendelse. Dette indebærer fjernelse af deres indhold eller fjernelse af Danmark som forsendelsesland.”*. Man kan dermed kun læse svaret sådan, at hvis en webshop har markedsført nikotinprodukter, hvilket er ulovligt, kan man fortsætte som hidtil, hvis forsendelsesadressen på papiret flyttes fra f.eks. Padborg og én kilometer sydpå til Tyskland.

Sikkerhedsstyrelsens udvidede beføjelser styrker forhåbentlig håndhævelsen over for udbydere af ulovlige nikotinprodukter. Nikotinbranchen bakker op om den politiske intention om at begrænse udbuddet af ulovlige nikotinprodukter. Ingen under

18 år skal have et nikotinformbrug. Derfor hilser Nikotinbranchen ethvert tiltag der har til hensigt at begrænse salget af ulovlige produkter velkommen. Nikotinbranchen må desværre også konstatere, at mængden af regulering, legale producenter af nikotinprodukter har skullet efterleve, er vokset, som en konsekvens af de mange ulovlige nikotinprodukter der er tilgængelige på det sorte marked. Samtidig er håndhævelsen af reglerne samt kontrolindsatserne ikke er fulgt med, hvilket ikke blot er urimeligt overfor de legale producenter og forhandlere, men i høj grad også er et problem ift. mindreåriges tilgængelighed til nikotinprodukter. Håndhævelse er afgørende for at forhindre mindreåriges adgang til nikotinprodukter, og det indebærer, at konsekvenserne ved at sælge ulovlige produkter skal være mærkbare.

Nikotinbranchen ønsker mere håndhævelse

Det står efterhånden med Skattestyrelsens tal for gevinster ved kontrol klart, at der er et stort marked for illegale nikotinprodukter i Danmark. Afgiftsstigningen samt regulering af legale produkter presser desværre forbrugerne over mod leverandører af ikke-afgiftsbelagte nikotinprodukter. Disse illegale leverandører kan afsætte nikotinposer såvel som e-cigaretter til lavere priser, end den legale detailhandel kan. Uanset om det er nikotinposer, der købes på en webshop og leveres uden afgifter, eller der er tale om produkter importeret fra Sverige af en mellemhandler, udgør nikotinposer uden afgift en stigende del af det samlede mar

⁸ <https://www.ft.dk/samling/2023/alm-del/eru/spm/208/svar/2048578/2866928.pdf>

⁹ <https://www.ft.dk/samling/2023/alm-del/eru/spm/209/svar/2038273/2849439.pdf>

ked for nikotinposer. Tendensen forstærkes forventeligt at den aktuelle, danske afgiftsstigning. I Sverige koster en dåse nikotinposer før den danske afgiftsstigning i forvejen omkring halvdelen af den danske pris. Der er behov for styrket kontrol, håndhævelse og en importgrænse for at dæmme mere effektivt op for ulovlig import. En importgrænse på 200 nikotinposer ville ikke kun være rimelig for forbrugerne, men ligeledes håndterbar for toldmyndighederne. Ingen mindreårige skal have et nikotinformbrug eller adgang til at købe nikotinprodukter; og et af de vigtigste våben i den kamp er langt bedre håndhævelse. Nikotinbranchens medlemmer bidrager gerne til myndighedernes arbejde med data og viden som vi ønsker at dele i et fortroligt rum, eksempelvis gennem kvartalsmæssige møder med Sikkerhedsstyrelsen eller Skattestyrelsen, med henblik på deling af informationer om den illegale handel.

Med venlig hilsen

Inger Schroll-Fleischer

Direktør

Nikotinbranchen

Industriens Hus, H. C. Andersens Blvd. 18
+45 22 65 09 19 | isf@nikotinbranchen.dk